

Lucius moest zijn tred verhaasten om de soldaten bij te houden. (Blz. 322).

— Zoo dacht ik vroeger, peinsde Nero in zijne verbittering voort; maar thans weet ik, dat het vervloekte menschedom er niet naar vraagt, of ik pijn lijd of vroolijk ben! Zooveel te erger voor het menschedom! Ik zal het met gelijke munt betalen. Hoe meer het lijdt, hoe aangenamer ik mij zal gevoelen. Gejuich en gejubeld heeft die bende lijkendragers, toen ik Poppea had verstooten. Mij werd de keel saamgesnoerd en dat vee daarbuiten brulde van zaligheid, wellicht juist omdat het wist hoeveel ik leed.

— Gebieder! dus stoorde Cassius, die weder was binnengetroden, dezen gedachten-gang, de doorluchtige Poppea verzoekt toegelaten te worden.

— Eindelijk! riep Nero, zich oprichtende. Nu zal de zon weer doorbreken in mijn somber vertrek! Zeg haar, dat ik haar reeds lang heb gewacht.

Daarna beval hij een anderen slaaf, die in een hoek op den grond zat gehurkt, de lampen aan te steken.

— De wolken worden hoe langer hoe dich-

ter! Ik huiver van die lijkkleurige schemering.

De slaaf verdween, keerde met een brandend handlampje terug en na eenige oogeblikken verspreidden de staande marmeren luchters een schitterend licht.

Onmiddellijk daarna trad Poppea Sabina het vertrek binnen.

— Hebt gij tijd, om naar mij te luisteren? vroeg zij in het Grieksch.

— Natuurlijk. Kom, ga hier naast mij op het kussen zitten! Gij kijkt zoo ernstig! Wat is er gebeurd?

— Iets ongehoords, antwoordde Poppea kalm. Evenwel, nu ik u aanzie, schijnt het mij beter toe te zwijgen en liever met Seneca of Tigellinus...

— Wat? viel Nero haar in de rede, zijn er dingen, die gij liever met Seneca of Tigellinus behandelt?

Poppea staarde peinzend voor zich.

— Eenmaal reeds heb ik het ondervonden, dat mijne welgemeende bedoelingen u verdacht toeschenen, en — bij de goden! — ik zou het niet kunnen verdragen, voor de tweede maal miskend te worden.

— Spreekt gij over Octavia? vroeg de Keizer met gefronste wenkbrauwen.

Zij aarzelde.

— Over haar ook, antwoordde zij eindelijk met een zucht, alsof zij eene groote overwinning op zich zelve had behaald. Eerst echter over een vermetelen misdadiger, die gelukkig in mijne macht is. Vergeef mij, Cesar, dat ik met onafgebroken trouw gewaakt heb over uw leven...

De Cesar nam hare hand in de zijne.

— Zonder omwegen! riep hij uit. Welke misdaad hebt gij aan het licht gebracht?

— Het oproer, de bloedige opstand — en, helaas, helaas... Maar laat ons bij de hoofdzakelijk blijven. Anicetus, die reeds lang samenzweerde tegen u... met... met Octavia...

— Met Octavia?

— Helaas, ja, met de Keizerin.

— Zijt gij daar zeker van? Wat gij zegt, is zoo verschrikkelijk, dat ik zelfs van u bewijzen moet vragen. Ach, is de Keizer dan het slachtoffer van een bende, die hem kwaad

wil, moet ik, Nero, dan vallen, getroffen door de hand van een vrouw, voor wie ik zoo grootmoedig ben geweest?

— Ik wil u leed besparen, zooveel ik kan. Maar voor het gevaar, dat u bedreigt, moet ik spreken om uw leven te beveiligen. Weet dan, Cesar, dat Octavia plannen smeedt om u van den troon te stooten en dat Anicetus keizer wil worden.

— En gij hebt zekerheid, dat Octavia in deze samenzwering de hand heeft?

— Overtuig u zelve! Zonder er iemand iets van te zeggen, heb ik Anicetus met drie zijner medeplichtigen aan land gelokt en gevangen laten nemen, terwijl ik de bekentenissen, die zij hebben afgelegd, woordelijk heb laten opschrijven. Hier hebt gij den uitslag van het verhoor. Lees en tracht dan nog te twijfelen. Gelukkig is de kwajongensachtige samenzwering nog in hare geboorte gesmoord. Bijna alle officieren zijn trouw gebleven. Een brief van Octavia, wier schrift gij zonder twijfel zult herkennen, ligt er bij.

Na deze woorden reikte zij hem de noodlottige papyrusstrooken over.

Nero las. Bij iedere regel werden zijne oogen doffer, werd zijn gelaat bleeker, lijkkleuriger.

— Die adder! siste hij tusschen de tanden.

Dus toch! Zij wilde de vloot in opstand brengen, benevens de bevolking van Campanië! Aan Kaap Misenum zou de strijd losbarsten, die den Imperator vernietiging en dien ellendigen schurk, Anicetus, uit den poel van gemeenheid, waarin hij tot nog toe heeft verkeerd, tot de hoogste waardigheid moest brengen! Het is vreeselijk! Afschuwelijk! Is dat alles aan te nemen van Octavia, die geen woord over haar lippen zou laten komen, dat zij niet voor het altaar der goden zou durven herhalen? Maar zoo zijn die huichelaars! Hoe onschuldiger het gelaat, hoe lager de ziel!

De Rhodische, Fulvia, schijnt mij, naast zooveel laagheid, eene schitterende Artemis toe. En de ellendeling heeft het gewaagd zich er op te beroemen... den spot te drijven met den Imperator! Dan zijn zij beiden des doods schuldig!

— Ik heb den snoodaard, als belooning voor eene openhartige bekentenis, toegezegd genade voor hem te zullen smeeken, zei Poppea. Verban hem naar Sardinië. Weet gij niet, dat de Romeinen Sardinië meer vreezen dan den dood?

— Genoeg! Genoeg! Wij spreken daarover later! hernam de Keizer, nog steeds verdiept in de aantekeningen van den centurio.

Hij kende den man; hij was een zijner getrouwste dienaren. De naam alleen reeds was den Cesar een waarborg, dat geen woord in deze beteekeningen onwaar was.

Bovendien behoefde hij slechts persoonlijk de gevangenen te ondervragen, om de geringste afwijking in het geschrevene terstond te ontdekken.

Inderdaad was ook alleen de brief van Octavia valsch, maar zóó meesterlijk was haar schrift nagebootst, dat de Keizer zijn hoofd voor de echtheid van het geschrevene zou hebben verpand.

— Zij moet sterven! riep hij de strooken in zijne hand te zamen frommelende.

Daarna haalde hij diep adem en vroeg:

— Zeg mij, waar hebt gij de schurken opgesloten?

— Aan de overzijde van het vierde binnenhof, in een der slavenvertrekken.

— Breng er mij heen. Luister hoe de wind opsteekt. Dat is juist goed weder voor zulke

afgrijselijke gebeurtenissen! Hoor, hoe hij huilt en klaagt! Het is alsof ik het rochelen hoor van de stervende Aggrippina!

Ditmaal behaalde Poppea eene glansrijke overwinning.

Anicetus, dien zij met eenige millioenen had omgekocht, ontving in de deemoedigste houding den vuistslag, dien den Imperator hem toediende, slikte de drie uitgeslagen tanden kalm op en liet zich, eenige woorden van dank stamelend, naar de keizerlijke triremis brengen, die hem, niettegenstaande het stormachtige weder, nog dienzelfden dag wegvoerde.

Zijne medeplichtige vergezelden hem. Poppea had den Imperator te kennen gegeven dat, wilde hij rechtvaardig zijn, hij de werktuigen van Anicetus niet harder kon straffen dan dezen zelf.

Toen hij weigerde, fluisterde zij hem in het oor, dat, als hij iets voor haar overhad, hij met dit eerste beginsel van rechtvaardigheid rekening moest houden.

Voor Octavia echter verkreeg de mededingster een doodvonnis. Nu eens toestemmend, dan weder weigerend, had hij zich eindelijk door haar schaamteloze vleierij zoover laten brengen, dat hij zich niet meer kon losrukken uit de betoovering. Tot in het diepst zijner ziel gewond door haar bijtende spot over zijn aarzelen, onderteevende hij eindelijk het vonnis, dat reeds lang te voren was opgemaakt.

HOOFDSTUK XXXVI

ARME OCTAVIA

Octavia zat met eene harer slavinnen in den tuin voor den aecus en luisterde naar het voorlezen van een brief, dien de geheimzinnige apostel Paulus eenige jaren vroeger uit Philippi in Tracië, aan de Nazarenergemeente te Corinthe had geschreven.

Dit eerwaardige document, om den eenvoudigen, hartroerenden toon hooger geschat dan zoovele andere brieven van dezen onvermoeiden verkondiger van het Christendom,

was in talloze afschriften verspreid en bevond zich in het bezit van bijna alle Nazareners, die konden lezen.

De slavin, een twintigjarig meisje uit Angolis, was negen maanden geleden gedoopt en las de aangrijpende woorden met een welluidende stem, waarin al de gloed lag van hare innige overtuiging.

Octavia, die tot nu toe met groote nieuwsgierigheid, maar toch nog half weerstrevend,

de daden en woorden van den grooten apostel had gevolgd, en niettegenstaande hare belangstelling in de denkbeelden van het Christendom, in haar hart nog steeds gehecht bleef aan den oud-Romeinschen eerbied voor den almachtigen Jupiter, voelde voor de eerste maal den adem van een allesbeheerschenden geest, toen de slavin na eene korte pauze voortging:

Al ware het dat ik de talen der menschen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zoo ware ik een klinkend metaal of eene luidende schel geworden;

En al ware het dat ik de gave der profetie had en wist al de verborgenheden en al de wetenschap en al ware het dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zoo ware ik niets;

En al ware het dat ik al mijne goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het dat ik mijn lichaam overgaf opdat het verbrand zou worden, en ik had de liefde niet, zoo zoude het mij geene nuttigheid geven;

De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig zij handelt niet lichtvaardig;

Zij handelt niet ongeschikt, zij zoekt zich zelve niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad;

Zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid;

Zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij draagt alle dingen;

De liefde vergaat nimmermeer...

— Phoebe, viel Octavia haar in de rede, geef mij ééne seconde tijd om na te denken.

De jonge vorstin zat met de hand voor de oogen.

— *De liefde vergaat nimmermeer...* herhaalde zij langzaam, *zij zoekt zich zelve niet, zij draagt alle dingen...* Nog eens, Phoebe! Lees deze woorden nog eens...

Phoebe gehoorzaamde.

De oogen strak gevestigd op het van geestdrift stralende gelaat van het meisje bleef Octavia zitten luisteren.

En wederklonk het haar als muziek uit

eene bovenaardsche wereld in de ooren:

— *De liefde vergaat nimmermeer...*

Daar plotseling, welk een geheimzinnig heen- en weer loopen.

Haastige schreden in het atrium, angstig gemompel, daarna een zacht gekletter, als van gewapenden, die op de teenen kwamen aansluipen...

Octavia sprong op.

Plotseling stond zij voor twee Pretoriaansche hoofdlieden, die door Poppea met de voltrekking van het vonnis waren belast.

Toen zij de majestatische Octavia zagen, bleven zij een oogenblik beteuterd staan.

Het waren nieuwe huurlingen, door Poppea aangeworven, mannen op wie zij mocht bouwen en die zij daarom dan ook tot hoofdlieden had laten verheffen.

Zij hadden de keizerin nooit in levenden lijve gezien, vandaar hun verwarring.

— Edele vrouwe... gebiedster, zei de eene, zijt gij de echtgenoot van den Imperator?

Octavia begreep maar ten halve. Dat wapengekletter, die ruwe gezichten voorspelden haar niets ten goede.

Bleek van toorn wierp zij den soldaten een bedreigenden blik toe, doch vooraleer zij kon antwoorden, werd het struikgewas als door een onzichtbare hand opengeschoven en trad een andere vrouwelijke gestalte te voorschijn.

Octavia wilde een kreet van verbazing uiten, doch de hemelschoone verschijning legde vlug haar vinger op den mond der keizerin tot zwijgen aanmanend.

De Pretorianen hadden zich ook omgekeerd en bleven getroffen voor het meisje staan.

— Wat wilt gij? vroeg de nieuwe aangekomene.

— Wij zoeken Octavia de edele gebiedster der Romeinen.

— Herkent gij mij dus niet? Wat wilt gij van de keizerin?

— Gebiedster, zei de eene, wij komen op bevel van den Imperator. Bespaar ons de woorden, die niet dan met moeite over onze lippen zouden komen. Hier, lees!

Hij hield het meisje het document voor.

— Maar... bracht Octavia in het midden.

Doch de verschijning trad spoedig op haar toe, greep haar bij den arm en rukte haar een paar stappen mee.

— Zwiĳg, gebiedster, om Godswille zwiĳg, ga dadelijk heen, zij kennen u niet, uw leven moet gespaard blijven.

— Maar Christina, ik kan niet... ik wil niet...

— Wanneer gij ver genoeg verwijderd zult zijn, zal ik den moordenaars zeggen dat ik de keizerin niet ben... gij moogt in ieder geval niet sterven.

— Christina, fluisterde Octavia getroffen, ik neem uw leven voor het mijne niet aan. .

— Waardige gebiedster, lispelde het meisje, mijn leven is gebroken, mijne ziele is door het paarse vloers van den rouw omhuld, dood zijn mijn idealen en... doch, ga heen, in Jesus-Christus naam, ga heen.

Zonder haar verder antwoord af te wachten, keerde Christina zich tot de hoofdlieden en sprak:

— Ik ben tot uwe beschikking, doch ik vraag u vóór mijn dood om eene gunst.

— Spreek, wij luisteren.

— Het bevel spreekt over de keizerin alleen. er werd u dus niet bevolen haar huisgenooten om het leven te brengen ?

— Er werden ons hiertoe inderdaad geen bevelen gegeven.

— Sta dan toe dat deze edele vrouwen zich verwijderen, opdat zij geen ooggetuigen zouden wezen van mijn dood.

De hoofden knikten.

Octavia nam afscheid van de trouwe Christina; zij gevoelde dat het de laatste maal van haar leven was dat zij het edele meisje aanschouwde; zij wierp zich aan hare borst en snikte luid.

— Vaarwel, dierbare Christina, fluisterde zij, dat uw God ons hiernamaals in een beter leven hereenige.

— Amen! lispelde Christina.

En met den dood in het harte gaf de keizerin haar den eeuwigten afscheidskus.

Christina bleef met de Pretorianen alleen.

Hoe was Christina, die zoolang van haar meesteres afwezig was geweest op dit kritieke

oogenblik tot redding der keizerin opgedaagd ?

Wij zullen het weldra te weten komen.

Een der twee hoofdlieden had, bij het aanschouwen van Christina, een zonderling gevoel in zijn harte voelen dringen.

Hij wierp op degene die hij voor de keizerin hield blikken, waarin innig medelijden lag.

Riep het den hemel geen wraak dat zulk een jong en beeldschoon meisje ter dood was veroordeeld ?

— Antonio, sprak hij tot zijn makker, ik weet niet wat er in mij omgaat, doch ik vervloek de ellendige Poppea die ons het goud in handen stak om de afschuwelijke misdaad te begaan.

— Spreek zoo hard niet, Cajetas, de boomen hebben ooren en gij mocht uw spijt spoedig berouwen.

— En toch waag ik het niet de hand tegen haar op te heffen.

Antonio hield zijn makker een oogenblik staan.

— Cajetas, sprak hij, dat de Goden u behoeden ; wat mij betreft ik heb gezworen haar met eigen handen te doorsteken.

— En wat mij betreft, ik wil haar redden, ik ben gansch alleen ter wereld, ik wil haar tot mijne vrouw verheffen.

Een woeste lach klonk op deze woorden.

— Cajetas, Keizer! Gekke drommel, ik wist dat gij een ijdele dweeper zijt, een man bezielde met grootheidswaanzin, doch dat uw plannen zóóver reikten, had ik nooit durven droomen.

Er straalde een zonderling vuur uit de oogen van Cajetas, een vuur dat getuigde van hogere wilskracht, van durven en van roekeloosheid.

Er rijpte een plan in zijn brein, dat stoutmoedig mocht worden geheeten.

— Wacht even hier, sprak hij.

Hij liep op een drafje weg en verdween achter de laurierstruiken.

Christina's aandacht was op den twist tusschen beide Pretorianen getrokken.

Den hemel zou haar ter hulp komen, haar genadig zijn.

Zij wilde van deze gelegenheid gebruik maken om Octavia den noodigen tijd tot vluchten te schenken. Zoo snel zij kon liep zij in de tegenovergestelde richting van het landhuis.

Doch de Pretoriaan, die haar inzicht had geraden, zette haar achterna en haalde haar weldra in.

Een korte worsteling onstond, die niet twijfelachtig was.

De kloeke Pretoriaan had Christina vast gegrepen en bij het kleine gevecht was haar kleed gescheurd en fladderden hare zwarte, weelderige lokken in den wind.

Antonio bond haar tegen een boom en sprak haar hijgend toe:

— Edele gebiedster, vergeef mij mijne eenigszins brutale handelwijze, doch een hoogere plicht gebied mij het mij opgelegde vonnis te voltrekken. Bereid U tot den dood.

— Dat God's heilige wil geschiede! mompelde het meisje.

Doch op hetzelfde oogenblik weerklonk het gehennik van een paard.

Antonio hief het hoofd op.

Het was zijn makker, die zijn plan een begin van uitvoering gaf.

Hij sprong af zijn draver, liep toen met uitgetogen zwaard naar zijn makker toe en riep:

— Antonio, zoo uw leven u lief is, verdedig u dan.

— Ongelukkige, wat wilt gij doen?

— De keizerin redden, doch woorden zijn thans overbodig. Verdedig u.

Een vreeselijk gevecht had plaats. Het zwaard van Cajetas had den weg gezocht naar de keel van zijn gezel en deze stortte met doorboorden gorgel rochelend in zijn bloed neder.

Cajetas veegde zijn zwaard af en stak het terug in de scheede.

Christina zag het tooneel met weemoed aan. Waarom moest er zooveel bloed worden vergoten. Om harentwille? Waarom moest de zwakke steeds onderdoen voor den sterke?

Veel tijd tot bedenken had zij niet.

Cajetas kwam tot haar, boog diep en sprak:

— Edele keizerin, ik breng u thans de verlossing. Kom met mij, mijn draver staat gereed. Kom met mij, hier te Rome staan u

niets anders dan onheil en rampen te wachten. Kom, de tijd dringt, in een hoekje van Etiochië staat ergens een lieve woon, waar mijne moeder hare dagen in eenzaamheid slijt. Daarheen wil ik u voeren, kom, de tijd dringt.

Hij had hare handen losgemaakt en wachtte op haar antwoord.

Doch dit antwoord was zoo verpletterend dat het den Pretoriaan gansch bedremmelde.

De stem van Christina klonk hem zoet tegen:

— Ik ben de keizerin niet. En ware ik deze, zoudt gij dan denken dat ik mijn echtgenoot, den Imperator ontrouw zou wezen?

— Zijt gij de keizerin niet? kreet Cajetas verbaasd.

— Neen.

— Waar is zij dan?

— Zoo het God belooft, is zij nu reeds in veiligheid.

De verbazing van den krijgsman veranderde in woede, doch ook deze maakte weldra plaats van een ander gevoel.

— Zijt gij de keizerin niet, stamelde hij, dan zijt gij het waardig te zijn. Gij zijt schoon genoeg om over de wereld te regeeren. Overigens dat maakt mijn plan des te makkelijker. Kom, vlug, volg mij.

— Neen! antwoordde Christina. Neen.

— Bij Hercules! volg mij, of ik gebruik geweld.

— Neen! klonk het antwoord der dappere, neen, ik wil u niet volgen.

— Zoo, wacht dan.

Hij wilde haar te lijf, doch Christina stiet een schrillen kreet uit.

Maar ook dit hielp niet, waarschijnlijk was er niemand die lust had om de noodkreten van het meisje te beantwoorden; de soldaat sleurde haar mee, en wilde haar op zijn paard tillen.

Het hulpgeschrei van het meisje weerklonk akelig door den tuin.

Eensklaps werden er naderende stappen vernomen. Uit het struikgewas, dat ruw ter zijde werd gedreven verscheen een zonderlinge grijsaard.

— Christina! riep hij.

— Barbillus, vader Barbillus, ter hulp!

Het was inderdaad de oude, die sinds zoo lang uit ons verhaal verdwenen is, ten tweeden maal kwam opzetten om Christina te redden.

Van onder zijn toga haalde hij een korte dagge, sprong op den Pretoriaan toe en velde hem met één slag neder.

— Och, waarom dat bloed! kreet Christina wanhopig. Het is overal bloed, bloed, bloed!

— Zwijg kind, het is het bloed van een Romein, gedane zaken hebben geen keer. Dank den Hemel dat ik u redde.

Eenige stonden nadien dreef een schuitje de monding van de kreek af en dobberde naar de zee. Het was Barbillus die zijn dierbaren schat aan betere oorden zou toevertrouwen.

Laat ons zien wat er met de keizerin geschiedde.

Octavia vluchtte naar het lusthuis, wilde aldaar in der haast eenige kleederen en goud verzamelen en op een kloeken draver wegvlugten.

Doch het noodlot had het anders beslist:

Zij stootte op een bende Pretorianen, onder het bevel van een anderen hoofdman, die haar op het eerste zicht herkende.

Deze begreep dadelijk alles. De keizerin wilde vluchten.

Poppea had alles voorzien en daarom had zij de drie hoofdlieden van een vonnis voorzien dat Octavia ter dood veroordeelde.

De hoofdman hield de bevende vorstin het document voor.

Zij staarde op het noodlottige papier als een vogeltje op de opengesperde kaken van eene slang.

Eindelijk begreep zij.

Met een luiden angstkreet viel zij op de knieën.

Onder heete tranen smeekte zij om haar leven, zij, de ongelukkige, de verstootene, voor wie leven en lijden toch hetzelfde waren.

Glom daar wellicht nog een sprankje hoop onder de asch van haar vernietigd bestaan?

Of had de vreeselijke tegenstelling de kracht harer jeugd volkomen ondermijnd, zoodat het

noodlot ook den laatsten troost der wanhoop ontnam: het verhevene van een waardigen, moedigen dood?

— Hebt medelijden met mij! riep zij handwringend uit. Ik ben zoo jong en heb niets dan leed gekend op deze wereld! Laat mij ontvluchten tot ver aan gene zijde van de zuilen van Hercules! Laat mij de zon blijven aanschouwen en de zachte, hemelsche lucht inademen...

Reeds aarzelden de centurio's, want het was een zware arbeid voor eerlijke krijgslieden, om aan dit teedere, zachte schepsel, aan wie bovendien van rechtswege al de eer van den troon toekwam, beulsdiensten te verrichten.

De vrees voor Poppea en de bezorgdheid voor hun eigen leven behaalden echter de overhand.

— Gebiedster, het kan niet! sprak de hoofdman. De Keizer beveelt: de centurio's moeten gehoorzamen.

Hij trok zijn zwaard, maar het wapen ontzong aan zijne hand, bij het zien van zulk een hartverscheurenden doodsangst.

— Doe gij het! zei hij tot een zijner makers.

Maar ook deze kon den doodelijken slag niet toebrengen, zoodat de hoofdman eenigen Pretorianen, bevel gaf de vorstin met de mees- te verschooning te binden.

— Vergeef het mij! sprak hij met vochtige oogen, terwijl de soldaten haar met zachte doeken handen en voeten bonden. Ik bega eene misdaad, maar ik moet! Indien er eene godheid is en een leven hiernamaals en gij aanschouwt die in al hunne heerlijkheid, bid dan voor mij, opdat mij deze misdaad vergeve worde!

Octavia werd nu in een lauw bad gebracht, waar men haar met een scherpen dolk de aderen opende.

— Gebiedster, het doet geen pijn! sprak de oudste centurio. Gij zult zacht heengaan, alsof gij gaat slapen.

Het leven worstelde echter met wanhopige hardnekkigheid tegen den eeuwigten nacht, waarin het, tegen de wetten der natuur, reeds zoo vroeg zou ondergaan.

Slechts langzaam en met tusschenpoozen vloeide het bloed uit de wonde.

Het jeugdige lichaam begon vreeselijk te stuiptrekken en een angstig pijnlijk steunen drong tusschen de half-geopende lippen door.

Den ouden krijgsman overviel eene soort van afschuw.

Met een diepen zucht greep hij in het volle, lichtblonde haar en drukte het hoofd der ongelukkige onder water.

Eenige oogenblikken later was alles voorbij, maar de centurio stiet een vreeselijken vloek uit over den Keizer en de vrouw op den hofburcht, trok zijn zwaard en doorstak zich.

Zijn jeugdige kameraad liet de beide lijken in het atrium brengen, opdat ze later verbrand zouden worden, waarna hij naar Rome terugkeerde en aan zijne doorluchtige lastgeefster het bericht kon brengen, dat hare bevelen stipt ten uitvoer waren gebracht.

Ditmaal had Poppea het weefsel van leugens zóó goed gesponnen, dat er eerlijke lieden waren, die haar ten halve geloofden.

Het verhoor van Anicetus, benevens de vervalschte brief van Octavia werden in den Senaat voorgelezen.

De eenige stemmen, die met goed gevolg voor de onschuld van de misdadig vermoorde vorstin in het strijdperk hadden kunnen treden, waren verstomd.

Flavius Scevinus was in Mediolanum, Thrasea Paetus en Barea Soranus, beschuldigd van hoogverraad en van vergripen tegen de keizerlijke majesteit, zaten achter de stevige muren van de staatsgevangenis, en zij, die anders nog een greintje eergevoel hadden overgehouden, zooals Piso, de voornaam lachende Epicuriër, woonden in den laatsten tijd de vergaderingen niet meer bij, aangezien zij niet laaghartig wilden schijnen en evenmin hun hoofd doelloos op het spel zetten.

Zoo vierde dan het hooge college op het Capitool den moord op Octavia gepleegd, als eene daad van groote politieke beteekenis, en vaardigde het besluit uit, dat in al de tempels der hoofdstad offers zouden worden ontstoken om den goden dank te zeggen, dat Keizer en

Rijk aan de listen en lagen van Octavia waren ontsnapt.

— Ellendig gespuis, die heeren in purper! lachte Poppea, toen haar dit besluit werd medegedeeld.

De spoelslaven van den spijsmeester zijn helden, bij die lage vleiers op het Capitool vergeleken! Zij zullen voortaan behandeld worden gelijk zij verdienen!

Vier weken later werd het huwelijk tusschen Claudius Nero en Poppea Sabina gesloten.

De lichtzinnige, voor iederen nieuwen indruk toegankelijke bevolking was intusschen tot kalmte gekomen.

De tegenstanders van Poppea, die hier en daar, zelfs in het palatium, het huwelijk met Nero in het geheim hadden tegengewerkt, schenen met stomheid geslagen.

Door persoonlijke liefvalligheid en ruime giften in geld, wist de nieuwe Keizerin met ongeëvenaarde snelheid de harten te veroveren van hetzelfde volk, dat eenmaal hare standbeelden had omvergeworpen en door het slijk gesleurd.

Haar aanzien bereikte het toppunt, toen zij in Februari van het volgende jaar haar gemaal eene dochter schonk.

Het feestgedruisch, dat vele dagen lang de wereldstad van den Janiculus tot aan de via Lavicana vervulde, was even onbeschrijfelijk als de verrukking des Keizers.

Hoezeer de Imperator de schoone Poppea liefhad, bleek nog duidelijker uit de smart, die onmiddellijk op den vreugderoes volgde.

Nog had de jonge moeder het ziekbed niet verlaten, toen reeds het kind, dat door geheel Italië als eene godin was toegejuicht, plotseling stierf, vermoedelijk ten gevolge van de hevige gemoedsaandoeningen, waaraan Poppea gedurende de laatste maanden ten prooi was geweest.

Men trachtte het ongeluk voor haar geheim te houden, maar toen zij hoe langer hoe sterker naar haar dochtertje verlangde, dat zij eenige uren geleden nog gekoesterd had, en Nero aarzelend aan hare legerstede trad en fluisterde:

— Wees moedig, lieve Poppea: ons bloempje is dood!

Toen zonk zij met een wanhoopskreet in de kussens terug en verloor het bewustzijn.

Drie dagen achtereen lag zij te ijlen.

Eenmaal zelfs was zij op het punt haar hoofd tegen den muur te verpletteren, maar de Keizer ving haar nog te rechter tijd op.

— Octavia! kreet zij, de kinderlooze Octavia! Zie daar verrijst zij uit het doodenrijk! Zij zal zich wreken! Zij drinkt mijn hartebloed met hare bleeke lippen!

Nero bracht haar tot kalmte.

Met het teederste geduld zat hij dagen, weken lang aan het ziekbed, totdat het gevaar was geweken.

Poppea Sabina had nu haar doel bereikt.

Het verlies van haar kind beschouwde zij later als eene schatting, die zij aan de goden had moeten betalen, wilde zij beveiligd zijn

tegen de afgunst der onsterfelijken.

Zij deed nu haar uiterste best om zich op de eenmaal bereikte hoogte staande te houden. Het voorbeeld van Octavia had haar geleerd, hoe weinig de titel van Keizerin te beteekenen had, wanneer zij niet zeker bleef van de genegenheid des Imperators.

Zij gaf aan al zijne luimen toe, zonder zich te bedenken, zonder vrees, zonder wroeging.

Op deze wijze verschaftte zij hem wat hij, dankbaar, waarachtig geluk noemde, maar zij droeg er meer dan iemand anders toe bij om den onbeteugelden hartstocht, de verachting voor al wat rechtvaardig was, kortom, den Cesaren waanzin van haar gemaal hoe langer hoe meer aan te wakkeren, en Seneca's geliefden te herscheppen in den afschuwelijken demon, die ons nog heden, uit den gapenden afgrond van de wereldgeschiedenis, aanstaart als eene raadselachtige spookgestalte.

HOOFDSTUK XXXVII

VERVOLGING

Cecilia bevond zich in haar klein laboratorium, waar zij pommade en zeep ten gebruike harer meesteres bereidde. In een marmeren bekken vermengde zij gerstemeel met honing, en voegde hieraan nog een paar druppelen rozenolie toe.

Op deze wijze vormde Lucius zuster een soort van zeep, te dien tijde als zeer voortreffelijk bekend.

Men kon het haar dien dag evenwel goed aanzien, dat hare gedachten elders rondwaarden.

— Welke toch zijn de voornemens van Lucius te mijnen opzichte? vroeg zij zich af. Hij scheen ongerust, toen ik hem mededeelde, dat Valeria vertoornd op mij was. Zou zij mij met de uiterste gestrengheid willen straffen? Ik weet het niet.

Drusille zwijgt, als ik haar deelgenootte maak van de vrees, die mij thans meer en meer het hart beklemt.

Veel liever wenschte de blinde den geheelen winter hier te blijven, in stede van naar Corinthe te gaan om daar, met hare meesteres, Phoebe een bezoek te brengen, wier lotgevallen den apostel Paulus zoo innig ter harte gaan.

Meent zij wellicht, dat ik eerst na haar vertrek mijne straf zal ondergaan?

Onder deze alleenspraak, ging hare arbeid slechts langzaam vooruit. Na eenige oogenblikken verwijderde Drusille de gordijn en trad binnen.

— Ik weet, dat Cecilia zich hier bevindt, zeide de jonge blinde. Zijn wij alleen? vervolgde zij en luisterde gedurende een paar seconden aandachtig naar de geluiden, welke haar scherp oor troffen.

— Ja, Fulvia is heden ter markt gegaan, klonk het met een zucht gepaard antwoord.

Sedert de ontmoeting van Lucius, dat is in eene tijdruimte van verscheidene weken, had

Cecilia slechts twee malen kunnen uitgaan, want hare naijverige gezellin werd bij voortduring met alle boodschappen buiten het huis belast.

Het was haar dus onmogelijk geweest, haar vriend, den ouden prediker te zien.

Lucius echter was in het bezit van een verzoekschrift, hetwelk hij den eerbiedwaardigen Dionysius, priester van de Kerk van Athene, moest doen geworden. Onderwezen door de zorgen van Livia en Drusille, koesterde de jeugdige slavin den vurigen wensch, onder het getal van de leden dier Kerk te worden aangenomen.

Het bezoek van Livia, die tijdingen van Rome medebracht, had er toe bijgedragen om het geloof en de hoop der kleine Atheensche kudde te verlevendigen.

De waardige matrone had niet nagelaten, onmiddellijk na hare aankomst den broederen en zusteren in Jesus-Christus haar heilgroet te brengen en zich met hen in het gebed te vereenigen.

Daar sprak zij vaak over Cecilia, wier edelmoedig geduld en edele lijdzaamheid zoo groot waren, dat de hardvochtige meesteres haar niet op één misslag konde betrappen, tenzij misschien de verachting, welke zij bij voortduring ten opzichte van den dienst der goden liet doorschemeren.

Cecilia wekte in de schaar der geloovigen een liefderijk medelijden op, zoodat te haren gunste smeeingen ten Hemel werden opgezonden.

Livia verlangde innig de wijze te kennen, waarop het bewuste perkament Cecilia ter hand was gekomen.

Was het nog in haar bezit?

De matrone kon het haar niet vragen, want Valeria dulde geene afzonderlijke gesprekken tusschen hare vriendin en de bekeerde slavin.

Daarom zond Livia vaak Drusille naar het arme meisje, om haar eenige woorden van troost en bemoediging toe te spreken.

Inderdaad wilde de edele vrouw Athene nog niet verlaten, vreezende, dat Cecilia na haar vertrek op de gestrengste wijze door hare meesteres gekastijd zoude worden.

Hopende, dat de tijd den toorn harer vriendin zoude bekoelen, verlengde zij haar bezoek, hoewel zij beloofd had, voor haar vertrek naar Rome eenigen tijd te Corinthe door te brengen.

Albina was reeds teruggekeerd binnen de muren van de stad der zeven Heuvelen en had zich opnieuw bij de Vestaalsche maagdenrei aangesloten.

Dit betreurde hare vriendin zeer, want door een dergelijke handelwijze bewees zij maar al te klaarblijkelijk, dat zij op den weg der waarheid gestruikeld was.

Menschelijk opzicht, hoevelen stort gij in het verderf!...

De Vestaalsche had Livia verzocht, haar Drusille af te staan, opdat zij in het geval eener nieuwe krankheid iemand zou hebben, op wie zij zich vertrouwen kon; Livia echter weigerde.

De blinde was voor haar niet alleen een getrouwe dienstmaagd, maar ook eene zuster in Jesus-Christus.

Daarom durfde hare meesteres haar niet blootstellen aan de bekoringen welke een zoo teeder plantje in den dienst van Albina te duchten had, want eene geheel heidensche omgeving was om licht begrijpelijke redenen vol gevaren.

Verder begreep de matrone, dat Drusille een ware steun zou zijn voor Cecilia, die in een afgodisch huisgezin zulk een moeilijken, ongelijken strijd te bestrijden had.

Het ware haar trouwens onmogelijk geweest, dit ook slechts een enkelen dag verborgen te houden, zonder het gebed des Heeren te overtreden.

Iedermaal, dat een heiden den drempel eener deur overschreed, een schotel op tafel bracht of het eene of andere huiswerk verrichtte, haastte hij zich den huisgenoten een eerbiedigen groet te brengen.

Het zij men at, hetzij men dronk of iets anders deed, alles moest geschieden ter eere van het veeleischende godenheir.

Eene weigering te dezen opzichte stond met eene zware beleediging gelijk. Dit alles gaf aanleiding, Cecilia als een verachtelijk

wezen te beschouwen; zij werd slecht behandeld door hare gezellinnen in de slavernij, die haar den scheldnaam « Nazareesche » naar het hoofd wierpen.

Hierin meende men aanleiding te vinden, haar met allerlei kwellingen te vervolgen, zonder dat de meesteres tusschenbeiden trad en haar gezag deed gelden. Valeria sprak nooit tot hare kamervrouw, tenzij om haar te beknorren als zij haar toilet in orde bracht, of een bad gereed maakte.

Het arme meisje was er door ontmoedigd, in weerwil van de kalmte en den zoeten vrede, welke zich op haar edel gelaat afteekenden.

Kan het dan wel verwondering baren, dat zij zich van harte verheugde in het haar door Lucius geopende vooruitzicht op vrijkoop?

Zonder deze vertroostende gedachte en zonder haar onwankelbaar geloof in Gods liefde en macht, ware zij misschien bezweken.

Nu eens deze, dan weder gene harer gezellinnen trachtte haar te overtuigen, dat het veel beter was, zich den verlaten goden weder in de armen te werpen.

Een der slavinnen evenwel was eene andere zienswijze toegedaan en leende zich nimmer tot de boosaardige vervolgingen, waarvan Cecilia het voorwerp was: Felicitas, bijna overtuigd van de waarheid der nieuwe godsdienstleer, bewonderde in stilte den moed harer vriendin.

De edele gedragingen der Corinthische weduwe hadden haar voor teedere indrukken ontvankelijk hart diep geroerd.

De reeds hoogbejaarde vrouw miste thans nog den moed, het verheven voorbeeld na te volgen, hetwelk zij dagelijks onder de oogen had; toch gevoelde zij zich op onwederstaanbare wijze aangetrokken tot een godsdienst, voor zijne belijders eene onuitputbare bron van zedelijke kracht en kostbaren steun.

In deze gesteldheid des geestes richtte Felicitas menige vraag tot Cecilia en herhaalde malen knielden beiden neder, om te zamen hare smeekingen tot den God der Christenen te stieren.

Men was in het midden van den winter en

de feesten van Saturnus naderden.

Cecilia had niet vergeten, welk een vreugd bij het vieren dier plechtigheden in de familie heerschte.

Alle vertrekken waren dan met groen versierd. Dansen en allerlei soort van vermaken waren aan de orde van den dag.

De slaven genoten in die dagen eene grootere mate van vrijheid, vrijheid, die maar al te dikwijls tot losbandigheid oversloeg.

Men ontving en bracht bezoeken en Cecilia hopen de dat men haar verlof zoude geven, eenige uren ten huize van Junia te gaan doorbrengen, zag met levendige voldoening de bewuste feestelijkheden te gemoet.

Het meisje maakte Drusille deelgenoot dezer hoop en de blinde, die er in geslaagd was, alleen den weg naar de markt te vinden, bracht, als middelaarster tusschen broeder en zuster, Lucius van een en ander op de hoogte.

Hierbij nam zij de grootste omzichtigheid in acht, want voor niets ter wereld hadde zij hare vriendin ook slechts het geringste verdriet willen berokkenen.

Daarom deelde zij aan Lucius, in betrekking tot het lijden zijner zuster, slechts, datgene mede, wat hem noodzakelijkerwijze bekend moest zijn: bijv. het verbod, aan Cecilia beteeuend, naar de markt te gaan.

De blinde echter wachtte zich wel, de redenen van dit verbod bloot te leggen.

Dit scheen Lucius een slecht voorteeu toe en hij verzocht Drusille, onder het zegel der geheimhouding, niet aan zijne zuster te zeggen, dat Junia en hij zelf zich dikwijls ten huize van Sempronius hadden aangemeld doch dat zij immer waren afgewezen.

— Maak u niet ongerust, hernam Drusille, de saturnaliën naderen en dan zult gij genoegelijke oogenblikken bij elkaar doorbrengen.

Mijne edele meesteres Livia zou gaarne zien, dat gij en uwe zuster te zamen in de Kerk van Athene wordt aangenomen. Misschien bieden die dagen van ontspanning daartoe eene welkome gelegenheid.

— Dat is ook mijn vurige wensch, antwoordde Lucius, en ik hoop, dat zij eerlang bij alle vergaderingen tegenwoordig zijn kan.

Hebt gij gehoord, dat de keizer voornemens is, in de aanstaande lente Athene en Corinthe te bezoeken?

— Mijne meesteres heeft er mij over gesproken: wij moeten de reis naar Corinthe aangaan, want zij hoopt voor de aankomst des Keizers terug te zijn, om aldus den grooten toeloop van nieuwsgierigen te vermijden.

Drusille scheen zeer verwonderd en vroeg den knaap, welk belang hij bij de komst van Nero konde hebben.

— De komst des keizers, klonk het antwoord, zal mij de middelen verschaffen, welke tot de vrijkoop van Cecilia vereischt zijn.

Toen ontvouwde hij het door hem gevormde plan, doch bemerkte tevens tot zijn verbazing, dat het de goedkeuring der blinde niet wegdroeg.

— Lucius, gij moogt dat niet doen.

— Niet doen! En waarom niet?

— Gij zijt Christen, en die spelen zijn afgrijselijk in de oogen van den God, die het verbod gegeven heeft: « Gij zult niet doodslaan ». Wilt gij u dan bij zijne vijanden aansluiten?

— Het is ongetwijfeld uw plicht, naar vermogen tot hare bevrijding mede te werken, doch het middel, dat gij wilt aanwenden, is niet geoorloofd.

— Laat het in zich zelve afkeuringswaardig zijn, in zijne strekking is het edel en goed.

Het meisje wist niet, wat tegen deze bewijsredenen op te werpen.

— Neen, goede Lucius, uw voornemen moet onvoorwaardelijk afgekeurd worden; een epistel van onzen doorluchtigen apostel zegt met nadruk dat wij niet moeten zondigen om de bron der genade te doen overstroomen.

Drusille hield op te spreken, vreezende haar jeugdigen vriend tot wanhoop te voeren.

Hem zijne hoop ontnemen, dit was hem in eene slavernij storten, vreeselijker dan die, welke zijne zuster geketend hield.

Konde hij zich wel gelukkig gevoelen, terwijl Cecilia vruchteloos naar vrijheid smachtte?

De ware godsdienst zelf miste voor hem alle

zoetheid, als de teerbeminde zuster van dezelfde zegeningen verstoken bleef.

Lucius en Drusille namen afscheid, bijna in eene even treurige stemming.

Was het wel doenlijk Cecilia te bekennen, dat de hoop, welke zij immer meer begon te koesteren, slechts op een dergelijken grondslag berustte?

En toch begreep de blinde, dat slechts Cecilia haar broeder van het eenmaal opgevatte voornemen kon afbrengen.

Het kwam bij Drusille geenszins op, Lucius te waarschuwen voor het gevaar, dat hem ging bedreigen en evenmin dacht zij er op te wijzen, dat in het geval hij gedood werd, zijne zuster voor immer, immer tot eene wreede slavernij verwezen bleef.

Neen, de vrome Christin achtte slechts dit, dat de voorgenomen onderneming in strijd was met Gods wetten; het was eene zonde, die noch door den goeden uitslag noch door de beweegreden gerechtvaardigd konde worden, zoodat het Drusille's plicht was, haar zoo mogelijk te beletten.

Daarom keerde zij terug naar het huis van Sempronius, en begon Cecilia te zoeken, met het inzicht haar zonder getuigen over de plannen haars broeders te onderhouden.

Toen de blinde haar vriendin gevonden had, nam zij het woord op en poogde de ontroering te verbergen, welke haar overmeesterde, toen zij het arme meisje zoo pijnlijke zuchten hoorde slaken.

— Ik ben vandaag ter markt geweest, zeide zij.

— Hebt gij Lucius gezien?

En de ongerustheid van Drusille opmerkende, vroeg Cecilia er aanstonds bij.

— Is hem iets overkomen? Is hij welvarend?

— Ja hij is welvarend, klonk het antwoord.

Echter was de jeugdige slavin nog niet volaan.

— Wat is er dan? Is er iets gewichtigs voorgevallen?

De jeugdige blinde omhelsde hare vriendin teederlijk en hernam vervolgens:

— Onze Heer Jesus-Christus heeft gezegd,

dat Zijne leerlingen met hem het kruis moeten dragen, en dat het hun plicht is Hem te volgen.

— Ik ben thans nog niet waardig, mijn welbeminden Verlosser te volgen, doch ik zal trachten het te worden.

— De Almachtige, die het kruis op onze schouderen legt, bezwaart ons nimmer boven onze zwakke krachten.

Cecilia boog ten teeken van toestemming.

— Het zij zoo, hernam zij. Maar, Drusille, gij hebt mij ongetwijfeld iets anders mede te deelen... eene slechte tijding misschien...

— Gevoelt gij u in staat om alles, wat u dierbaar is, vaarwel te zeggen ter liefde en naar het voorbeeld van Jesus-Christus?

— O! Ik bezit niets. De Heer heeft mijn hart vermeersterd, toen het arm was en Hij vervulde het met Zijne liefde. Als vergelding zooveler onschatbare weldaden kan ik Hem slechts Zijne eigene gave, Zijne kostbare liefde ten offer brengen.

— Veronderstel, dat de Heer uw leven eischt of iets, dat u nog dierbaarder is dan het menschelijke bestaan.

Cecilia verbleekte, doch bleef kalm.

— Onze Heer heeft zijn leven voor mij gegeven; het mijne behoort mij niet meer toe, Hij kan er naar willekeur over beschikken...

Weet gij, waarin mijne straf bestaan zal?

— Uwe straf? hervatte Drusille.

— Ja Valeria heeft mij dezen morgen gezegd, dat ik de kastijding mijner hardnekkigheid zoude ontvangen. Komt gij mij wellicht zeggen, welke behandeling men mij zal doen ondergaan?

— Neen, ik heb er geen woord over hooren reppen. Eerst zooeven ben ik van de markt thuis gekomen.

— Dan worden er booze plannen tegen Lucius gesmeed, O! zeg mij de waarheid! Voor mij zelve kan ik alles lijden, maar voor mijn broeder...

Eene diepe ontroering smoorde hare stem.

— Ja, er is sprake van Lucius... en van u ook. Kent gij het door uw broeder tot uwe vrijkoopig gevormde plan?

— Neen; hij heeft mij gezegd, dat het geheim moet blijven.

— Helaas! het omvat eene zware zonde!

Cecilia sidderde.

— Onze Heer Jesus-Christus, hervatte zij, heeft mijne ziel ten prijze van Zijn dierbaar Bloed afgekocht, aldus mag mijn lichaam niet door middel van eene zonde bevrijd worden.

Neen, zulks zoude mij al te zeer smarten. Maar is Lucius dan geen Christen? Zelfs ter wille van het goede, zoude hij geen kwaad willen bedrijven.

— Hij gelooft niet, dat zijn voornemen zondig is en denkt slechts aan de belooning, aan de beurs met sestercenten, welke noodig is tot uwe vrijkoopig.

— Op welke manier wil hij die som verdienen?

— Hij wil als zwaardvechter in de arena strijden.

Cecilia had wel is waar hooren spreken over de Isthmische en Olympische spelen, doch nimmer had zij een woord hooren reppen over de arena, noch over die bloedige schouwspelen, waarin men de wilde dieren tegen nog woestere, met rede en oordeel begaafde schepselen Gods zag strijden, waarin de eene mensch den anderen met gruwzamen bloed-dorst naar het leven stond.

Dat alles was in Griekenland onbekend en de familie, waarin zij leefde, volgde meer de Grieksche gebruiken, dan die van haar geboorteland.

Het kostte dus aan Drusille, die vrij langen tijd te Rome doorbracht, heel wat moeite, hare vriendin duidelijk te maken, wat het woord « zwaardvechter » beteekende.

De beschrijving dier afschuwelijke tooneelen ontstelde het arm kind hevig.

— Maar, zeide zij, Lucius zal zich daartoe niet leenen.

— Niet uit wraak, neen zekerlijk niet, doch voor uwe bevrijding.

— O! Ik wil te dien prijze niet vrijgekocht worden! Duizendmaal liever de slavernij met al hare verschrikkelikheden... En als Lucius gedood werd, als zijn tegenstander den prijs behaalde! Drusille, hebt gij niet beproefd

hem van het heillooze, vloekwaardige dier onderneming te overtuigen?

— Ja, ik heb hem gezegd, dat hij aldus handelende, zich op zware wijze aan de geboden Gods zou vergrijpen. Ik weet echter niet, of mijne woorden den vereischten indruk teweegbrachten, en daarom deelde ik u mijne bezwaren mede.

— O! dat ik hem konde zeggen, wat ik gevoel! Drusille, morgen zult gij naar de markt terugkeeren en Lucius zeggen, hoe zeer zijne voornemens mij bedroeven. Tot zulk een prijs vrijgekocht worden! Tracht hem te doen begrijpen, dat ik liever het oogenblik afwacht...

— Ja, het door den Heer vastgestelde oogenblik. Laten wij nederknielen lieve zusster, om den Almachtigen te smeecken, dat Hij uw dierbaren broeder tot andere gevoelens brenge.

En de beide slavinnen hieven biddend de handen ten Hemel, terwijl van hare maagdelijke lippen verzuchtingen vloeiden, zóó innig, zóó zoet, dat zij ongetwijfeld verhoord moesten worden.

Vervolgens stond Drusille weder op en begaf zich naar Livia, om haar het gebeurde te verhalen.

HOOFDSTUK XXXVIII

LICHT IN DEN AVOND

De Saturnaliën hadden een aanvang genomen en Athene was in feestdrosch gehuld.

Bekommeringen, lijden, alles werd voor het genot van 't oogenblik vergeten.

Zelfs die slaven, welke gemeenlijk op de ruwste wijze behandeld werden, schenen in de algemeene feestvreugde te deelen.

Het dienstpersoneel van Sempronius maakte hierop geene uitzondering, hoewel de heer des huizes zijn laatste uur nabij was.

Iederen slaaf waren zeven dagen van onbeperkte vrijheid toegestaan. Cecilia alleen uitgenomen.

Dit namelijk was de straf, welke Valeria opgelegd had.

Deze gestrengheid bracht niet de minste verandering in de eentonigheid van haar bestaan, want voor de arme slavin bestond geen verpoozing.

Hare kloeke weigering, de valsche goden te hooren, sloot haar de bron af tot alle ontspanning, ook nu tijdens die openbare vermakenlijkheden.

Aldus was het haar onmogelijk, met hare broederen in het Christendom den eersten dag van rust en vrede, te vieren: Cecilia's leven telde niet één rustdag.

Een zware door niets afgewisselde taak drukte op hare zwakke schouderen.

Junia en Lucius waren beiden schier evenzeer teleurgesteld als Cecilia.

Het was hun niet veroorloofd, het meisje te spreken, terwijl Fulvia naar hartelust bezoeken kon ontvangen en afleggen, want Valeria had haar eene onbeperkte vrijheid toegestaan.

De arme Cecilia moest thans behalve haar eigen arbeid, ook dien van hare jaloersche mededingster verrichten.

Op zekeren dag waakte zij aan het ziekbed van Sempronius, ter vervanging van de slavin, aan wie gemeenlijk deze post was toevertrouwd.

De verschijning der nieuwe verzorgster ontsnapte niet aan het oog van den wijsgeer.

— Waarom zijt gij zoo stijfhoofdig? zeide hij. Gij schijnt mij een persoon, die niet moedwillig hare schreden op den weg van het kwaad zette.

Cecilia bloosde.

— Ik span alle pogingen in het werk, antwoordde zij, om een onberispelijk leven te leiden, gelijk het aan eene leerlinge van Jesus-Christus, den Heilige en Rechtvaardige, betaamt.

— De Heer Jesus-Christus! herhaalde de kranke. Is Hij niet dezelfde, van wien Livia beweert, dat Hij van de dooden is verrezen? Is het dan waarheid, dat Hij uit het graf is opgestaan?

— Ja, Hij is aan velen zijner discipelen verschenen; Hij heeft hen toegesproken en met hen als voor Zijn dood gegeten. Daarna is Hij in hunne tegenwoordigheid ten Hemel opgeklimmen.

— Behandelen uwe godsdienstige werken zulke verheven onderwerpen? Waarom heb ik er niet vroeger van hooren reppen? Alsdan had ik uwe boeken met Plato's geschriften kunnen vergelijken. Thans echter is het te laat, te laat! hernam Sempronius met eene diepe neerslachtigheid.

— Geenszins. Men behoeft niet in wijsheid en wetenschap ervaren te wezen, om tot Jesus-Christus te naderen, zeide Cecilia, die hare stoutmoedigheid putte in de behoefte haars meesters aan licht en troost.

— Maar, hervatte Sempronius, ik ben de schaduwen des doods reeds te zeer nabij, om dien nieuwen godsdienst te omhelzen.

— Volstrekt niet. Als gij het licht zoekt en de duisternissen van het graf poogt te verdrijven, zal Jesus u ter hulp snellen, want Hij is het Licht en de Waarheid, vervolgde het meisje eenvoudig, als hadde zij tot Lucius of Drusille gesproken.

Toen verhaalde zij den filosoof, den wijze naar de wereld, de geschiedenis van het leven en den dood des Zaligmakers, die *het leven en de onsterfelijkheid in het luisterrijkste licht deed schitteren*.

Nieuwe kracht scheen den lijder te bezielen en de belangstelling welke hij voor dat nieuwe, dat schoone gevoelde, kleurde voor een oogenblik zijne ontverfde, uitgemergelde wangen. Augusta trad binnen en wilde Cecilia bevelen, zich te verwijderen.

— Neen, laat mij dat kind, zij bezorgt mij afleiding, zeide Sempronius tot zijne zeer verwonderde echtgenoot.

Een weinig daarna overschreed ook Valeria den drempel der ziekenkamer; de jonk-

vrouw sidderde, toen zij haar vader de volgende woorden hoorde uiten:

— Weet gij wel zeker, dat Hij bereid zal wezen, een grijsaard te aanhooren, die wel is waar immer naar een weinig licht zocht, doch tevens den Nazareners een diepe verachting toedroeg?

Valeria kon het antwoord van Cecilia niet opvangen, want het meisje lag voor de legerstede des kranken neergeknield en richtte met eerbiedige, schier smeevende stem het woord tot den wijsgeer.

— Eene andere vraag, hernam deze. Heeft uw God noch beelden, noch altaren, noch iets dergelijks, door middel waarvan men hem kan aanbidden?

— Neen, want zelfs de meesterstukken van Phidias laten Zijne onuitsprekelijke macht en goedheid verre in de schaduw.

— Daarom dus weigert gij, de goden te aanbidden?

Een zwak gedruisch verwittigde hen van het binnentreden van Valeria. Onverwijdeld trok Cecilia zich terug in een hoek van het vertrek.

— Wil ik u iets voorlezen, vader?

— Wat zoudt gij mij voorlezen, mijne lieve dochter? vroeg de filosoof.

— Wij hebben de lezing van Plato's werken nog niet ten einde gebracht, hernam de jonkvrouw verwonderd.

— Valeria, een uitgehongerd mensch voedt zich niet met schelpen, en aldus smacht ik naar de kennis, welke uwe slavin bezit. O! hoezeer betreur ik het, dat ik mij niet langer met Livia heb onderhouden voor haar vertrek naar Corinthe.

— Eerst gisteren is zij vertrokken, zeide Valeria, terwijl een lichte glimlach om hare fijne lippen speelde.

De dochter van Sempronius begreep thans, dat het haar in geen deele gebaat had, Livia zooveel mogelijk van de zijde haars vaders verwijderd te houden.

Inderdaad scheen de matrone desniettegenstaande gelegenheid te hebben gevonden, den grijsaard over onderwerpen van godsdienstigen aard te spreken.

Wellicht troffen ook hem de verhevene woorden: leven en onsterfelijkheid in het licht gesteld.

Neen, edele jonkvrouw, poog niet die parelen uit Apostelenmond te schatten.

Het oogenblik daartoe is voor u nog niet aangebroken.

— Heeft misschien Cecilia mijn vader dergelijke dwaasheden in het hoofd gehaald? vroeg Valeria zich thans weder af.

Haar twijfel was niet van langen duur.

— Er is nog een leven aan de overzijde van het graf, en het nieuwe geloof heeft dit geopenbaard. Ik moet dus weten, hoe dat leven in te gaan, alvorens ik den drempel der eeuwigheid overschrijde, hernam Sempronius, zijne dochter ernstig in de oogen blikkende.

Valeria wist niet, hoe in deze omstandigheid te handelen.

Had de ziekte haar vader het gebruik zijner verstandelijke vermogens dan benomen?

Naar zijne redenen te oordeelen, moest dit haars inziens wel het geval zijn.

Het vervolg van het gesprek verontrustte Valeria in nog hoogere mate. De wijsgeer hervatte op kalmen toon:

— Het hoofd der bewuste sekte te Athene is een wel onderwezen burger, Dionysius genaamd, wonende in de nabijheid der poort van Dacayron. Valeria, wilt gij hem roepen? Ik zal hem verzoeken mij de geschriften te brengen, op welker inhoud hunne stellingen gegrondvest zijn, en aldus zal mijn twijfel plaats maken voor een helder doorzicht in dat voor mij nu nog zoo duistere.

Valeria durfde den wensch haars vaders niet wederstreven.

En toch, dien man veroorloven den drempel hunner woon te bezoedelen, dit was de eer harer familie onherroepelijk prijsgeven.

Daarom poogde zij nog immer tijd te winnen, zich afvragende, aan welke harer slavingen die netelige zending toe te vertrouwen.

Het dienstpersoneel, ongetwijfeld, zou de zaak niet onbesproken laten, den uitslag dier bijeenkomst overdrijven en beweren, dat zijn meester den dienst der goden verlaten had en als Nazarener was gestorven.

Dit alles dachtte de fiere jonkvrouw.

Zij begaf zich daarop naar het vertrek harer moeder om deze te raadplegen.

Augusta was in den aanvang niet geneigd het verlangen van haar echtgenoot in te willigen, een verlangen, waarin zij slechts een gril van de gekrenkte hersenen des zieken zag.

Eindelijk toch moest zij wel voor den aandrang van Sempronius zwichten en gaf toen als haar oordeel te kennen, dat men wel zoude handelen, Cecilia met een brief tot Dionysius te zenden, waarin deze verzocht werd het patricische huis der Graccussen met een bezoek te vereeren.

Valeria nam dus hare tabletten, schreef, verzegelde het manuscript met een zijden draad en vaardigde Cecilia af, met den heijmelijken wensch, dat Dionysius afwezig mocht wezen of weigeren zoude aan het verzoek te voldoen.

De leeraar, hoewel niet weinig verwonderd, beloofde het meisje op den voet te volgen en beiden overschreden als het ware op hetzelfde oogenblik den drempel van Sempronius' woning.

De edele vrouwen betoonden zich wellevend, doch tevens uitermate koel.

Augusta maakte den bezoeker diets, dat het slechts een gril van den zieke betrof en geleidde hem daarop persoonlijk tot het ziekenleger des wijsgeërs.

De priester maakte een buiging, doch geen woord kwam over zijn lippen en... hij bad.

Zoodra de dienaar des Heeren was binnengetreten, plaatste hij zich aan het hoofdeinde van de rustplaats.

De koortsachtig glinsterende oogen van Sempronius, op wiens gelaat het vurig verlangen naar licht te lezen lag, pleitten in geenendeel voor de waarheid van Augusta's beweringen.

De tijd was echter te kostbaar om hem in overwegingen van elken aard te verliezen.

— Zijt gij gekomen om mij te spreken over Jesus-Christus, het licht der wereld? zeide de filosoof op het oogenblik, dat Dionysius een zetel nam en zich nederzette.

— Ja, Jesus-Christus is de hechtste grondslag der menschelijke wijsheid.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

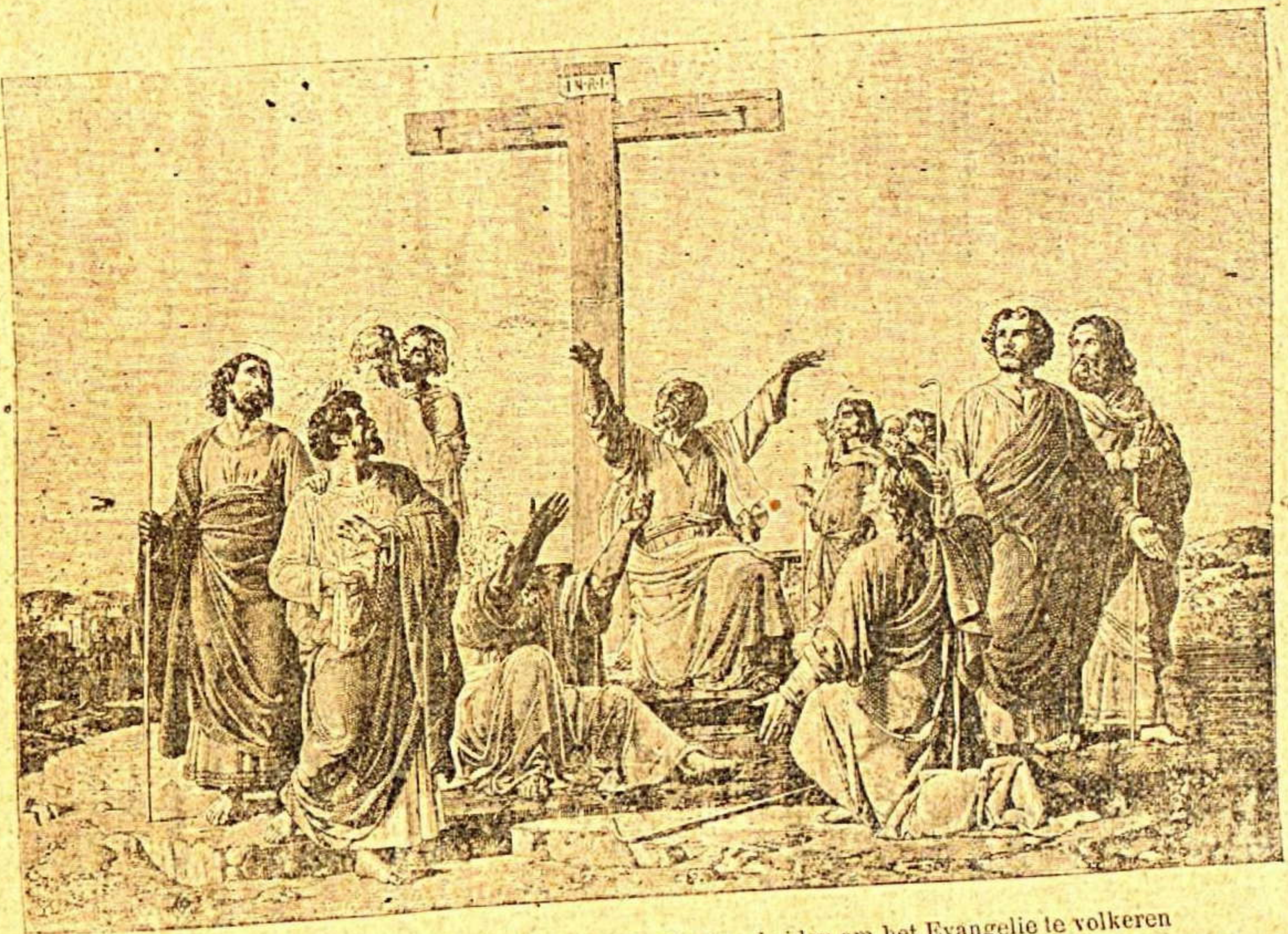
TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

die aan hen was toegewijd ; doch eindelijk bracht men ze over naar de grootte St. Pieterskerk van Rome.

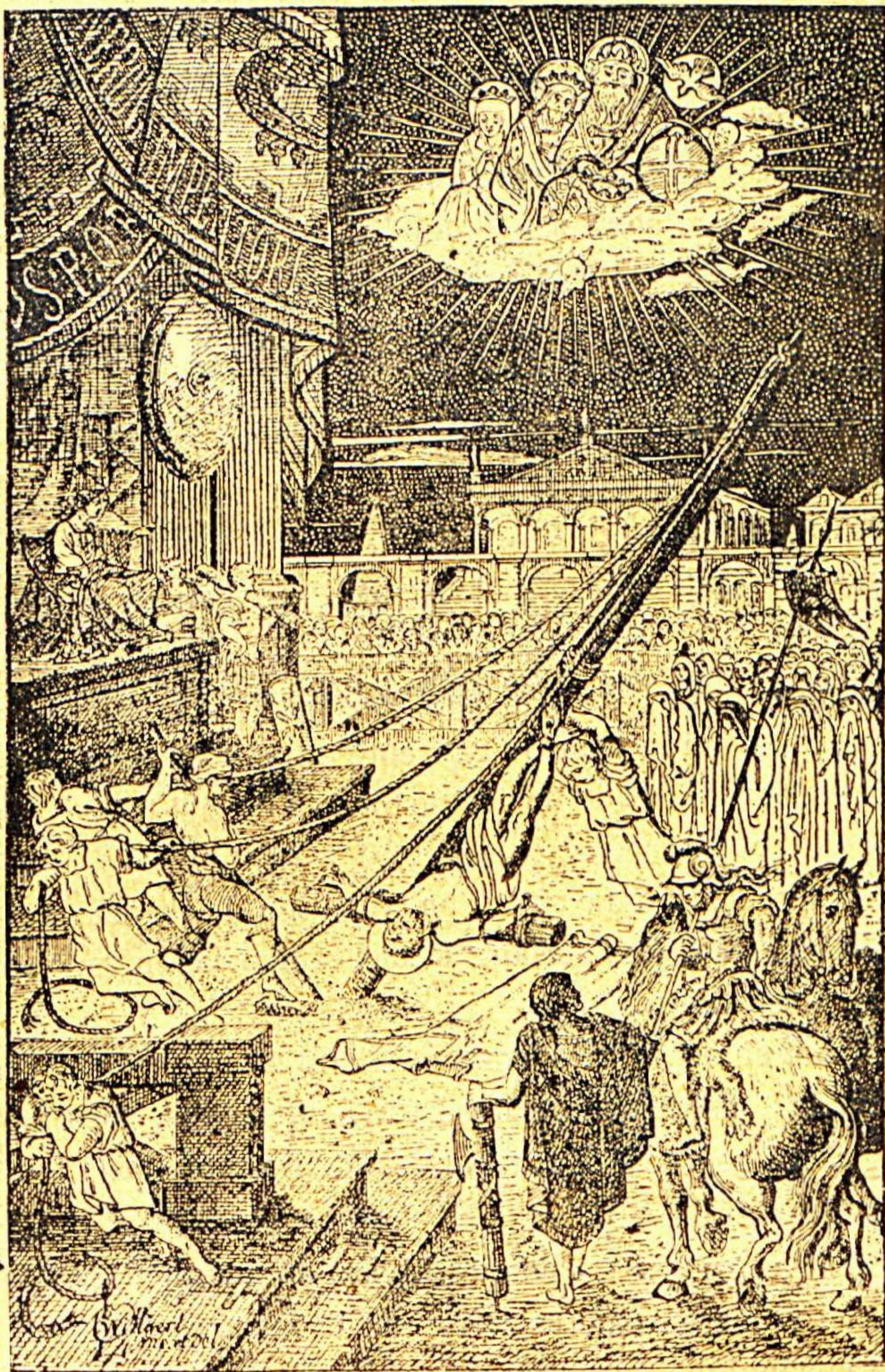
De apostelen vereenigd aan den voet van het H. Kruis scheiden om het Evangelie te volkeren
(te verkondigen (naar eene schilderij van Gleyre)

De H. H. Petrus en Paulus werden gemarteld op den 29 Juni van het jaar onzes Heeren 66 en Processus en Martianus drie dagen later op den 2^{en} Juli, op welke dagen de H. kerk huone feesten viert.

— Ik heb voor haar gebeden, antwoordde het meisje met nedergeslagen oogen.

— Hebt gij ook voor mij gebeden ?

— Kon ik dat wel nalaten ? Hadt gij mij niet gezegd, dat gij bijne

Dood van den H. Petrus,

geloofdet ? Ik heb onzen Heer Jesus-Christus gesmeekt, dat Hij u de kostbare gave des geloofs in hare volheid zoude schenken.

— O ! Ik was uwer gebeden onwaardig, want ik weifelde uit laffe vrees voor het menschelijke opzicht. Gij waart moediger en trotseerdet ter wille